

SLOVENSKÉ
KOMORNÉ
DIVADLO

Patrik Ouředník

Europeana

Stručné dejiny
dvadsiateho
storočia

Viliam Hriadel, a. h.

Marek Geišberg

Daniel Žulčák

Kamila Antalová

Eva Gašparová

Viliam Hriadel, a. h.

Eva Gašparová

Daniel Žulčák

Kamila Antalová

Marek Geišberg

Viliam Hriadel, a. h.

Slovenské komorné divadlo Martin uvádza

Patrik Ouředník

Europeana

Stručné dejiny dvadsiateho storočia

Preklad	Miro Dacho
Dramatizácia	Miro Dacho, Ján Luterán
Dramaturgia	Róbert Mankovecký
Scéna	Ján Ptačin, Michal Lošonský
Kostýmy	Eva Kleinová
Pohybová spolupráca	Tomáš Mischura
Výber hudby	Ján Luterán
Hudobná spolupráca	Róbert Mankovecký
Réžia	Ján Luterán

predstavenie vedie Janka Nosálová
text sleduje Darina Mázorová

Premiéra: 7. februára 2014 v Štúdiu SKD Martin.
Druhá premiéra divadelnej sezóny 2013/2014.
549. premiéra Slovenského komorného divadla.

Scénu, stavbu, osvetlenie, zvuk, rekvizity, kostýmy a parochne pod vedením Karola Čičmanca, Petra Klauďinyho a Mariána Frkáňa realizovali: Mária Brachňáková, Zuzana Jankešová, Nina Malková, Soňa Mušáková, Anna Paulovičová, Juraj Bojnický, Jaroslav Daubner, Vladimír Kubis, Dušan Gabona, Miroslav Kopas, Ján Kurhajec, Marek Marček, Daniel Kovalčík, Zdeněk Polášek, Matej Neradil, Matej Zachar, Peter Bartoš a Dalibor Pročka.

Marek Geišberg

Kamila Antalová

Účinkujú

Kamila Antalová

Eva Gašparová

Marek Geišberg

Viliam Hriadel, a. h.

Daniel Žulčák

Patrik Ouředník

Prozaik, básnik, lingvista, literárny vedec, prekladateľ, experimentátor Patrik (vo Francúzsku tiež Patrick) Ouředník je ojedinělým a nezaraditeľným solitérom súčasnej českej i francúzskej literatúry. Narodil sa 23. apríla 1957 v Prahe v rodine so silným intelektuálnym zázemím, otec bol lekárom a matka stredoškolskou profesorkou francúzštiny. V sedemdesiatych rokoch sa angažoval v Jazzovej sekcii, organizácii, ktorá bola trňom v oku normalizačného režimu predovšetkým kvôli organizovaniu jazzových, jazzrockových a neskôr punkových koncertov, ale tiež kvôli publikačnej a vydavateľskej činnosti z oblasti jazzovej hudby (Rockový slovník, výtvarného umenia (kniha fotografií Jindřicha Štyrského) a tiež literatúry (Seifertova poézia, Hrabalov román Obsluhoval som anglického kráľa). Keď sa v roku 1979 Ouředník podpísal pod petíciu VONSu za prepustenie politických väzňov v Československu, definitívne si zatvoril dvere k vysokoškolskému vzdelaniu. Pracoval ako kníhkupecký doručovateľ, archivár, sanitár, skladník, poštár. Vďaka matke, ktorá bola Francúzka talianskeho pôvodu, v Československu žila od roku 1949, sa francúzština stala jeho druhým jazykom, ktorý dokonale ovládal. Prekladateľského debutu sa dočkal ako dvadsaťjedenročný, keď vydal najskôr samizdatovo a o tri roky neskôr v Jazzovej sekcii zborník Boris Vian: Kroniky, texty, poviedky (1979) a oficiálne sa mu podarilo o päť rokov neskôr vydať vo vydavateľstve Svetová literatúra texty šansoniera Jacquesa Brela (1984). Okrem literatúry, francúzštiny a jazzu mal Patrik Ouředník ešte jednu vášeň – šach. Už v roku 1974 vyhral majstrovstvá Francúzska v korešpondenčnom šachu. A práve šach sa stal jeho prvým zamestnaním vo Francúzsku, kde emigroval v roku 1985. Stal sa šachovým konzultantom, neskôr pracoval ako knihovník. Večerne vyštudoval Francúzsku literatúru a neskôr ako voľný poslucháč Dejiny ideí a Dejiny náboženského myslenia. V rokoch 1986 – 1998 bol redaktorom a vedúcim literárnej rubriky v štvrtročníku L'Autre Europe. V roku 1992 inicioval založenie Slobodnej univerzity v Nouallaguete, kde od roku 1995 prednáša.

Vlastnú lexikografickú, esejistickú a prozaickú tvorbu začal uverejňovať až po odchode do emigrácie. Po česky publikoval literárne a spoločensko-kultúrne články v časopisoch Svědectví a 150 000 slov, po francúzsky prispieval do periodík L'Autre Europe, La Nouvelle alternative, Lettre internationale, Liber, či Cadmos. Vo Francúzsku tiež vydal zborník štúdií o Vladimírovi Holanovi. Bol autorom hesla Kultúra v Československu v Encyklopédia Universalis (1992) a tiež lektorom a spoluautorom Slovníka autorů a Slovn-

níka literárnych diel v nakladateľstve Robert Laffont (1994). Roku 1988 vydal v Paríži Šmírbuch jazyka českého (slovník nekonvenčnej češtiny), v ktorom spracoval viac ako šesťnásťtisíc výrazov z oblasti argotu, slangu a nekonvenčnej češtiny. Šmírbuch jazyka českého však nie je slovníkom v pravom slova zmysle, kritériá seriózneho vedeckého diela by pravdepodobne nezniešol, ale o vedeckosť a odbornosť autorovi nešlo. Ouředník chcel, podľa jeho vlastných slov, poukázať na farebnosť a vtip nekonvenčnej češtiny, na jej mnohोtvárnosť. Napríklad: *Vysunul sem si extra válec a zapraskal pahejlama. Povídam pigošovi: „Zašroubuj si, vole, nebudem tu duňet nasucho.“* sa do spisovnej češtiny prekládá: *Ubalil jsem si pěknou cigaretu a slastně protáhl nohy. „Ubal si rovněž cigaretu, příteli,“ pravil jsem svému společníku romského původu. „Když už zde musíme poshovět, využijme toho a zakuřme si.“* Je samozrejme, že po Nežnej revolúcii začal publikovať aj v českých periodikách ako napríklad Respekt, Nová přítomnost, Kritická příloha, Souvislosti, Prostor, Aluze a i.

Dielo Patrika Ouředníka tvoria nekonvenčné slovníky, romány, poviedky, eseje, básne, či literárne mystifikácie. Je poznamenané predsudkami a dobovými stereotypmi. Spoločnosť vidí cez jazyk, ktorý podľa neho vyjadruje „pravdu doby“.

Prozaickou prvotinou vydanou po Nežnej revolúcii v Česku bola rozprávka O princí Čekankovi (jak putoval za princeznou a o všelijakých dobrodružstvích, která se mu přitom přihodila). V rozprávke Ouředník dokazuje svoju jazykovú brilantnosť. Klasická rozprávková

Viliam Hriadel, a. h.

Eva Gašparová

Daniel Žulčák

Kamila Antalová

Marek Geišberg

schéma, v ktorej sa princ Čekanka **a** jeho verný koník Zagroškudla vydávajú na cestu za princeznou, je popretkávaná jazykovou hrou, slovnými hračkami, či nečakanými zvrtnami.

V roku 1995 vydal Patrik Ouředník prózu Rok čtyřiadvacet, v ktorej obratne narába so spomienkami na obdobie 1965 – 1989, spája osobné s verejným **a** spoločenským, dôležité s nedôležitým. Ouředníka inšpiroval americký spisovateľ Joe Brainard, ktorý v roku 1970 uviedol do literatúry „hru so spomienkami“, čo bola do tej doby nevidaná záležitosť – ukladať na papier zápis spomienok tak, ako sa uchovali v pamäti dieťaťa **a** dospelujúceho človeka, bez ďalších súvislostí, bez skúseností, bez poriadku. I Remember je archiváciou pamäte v surovom stave. Brainardov pokus by však ostal v rovine literárneho experimentu, keby ho v roku 1978 nerozvinul Francúz Georges Perec. Prevzal zázračnú formulu „pamätám si“ v próze Je me souviens. Ouředník nekomentuje, nevysvetľuje **a** neposudzuje, autor sa obracia na tých čitateľov, ktorí majú rovnaký, alebo podobný pocit. V rozhovore publikovanom v revue Aluze Ouředník upresňuje: „Každá generace má, samozřejmě, své zasvěcené kódy. Rozdíl mezi západními **a** komunistickými generacemi je v tom, že individuálních prožitků je mnohem méně v komunismu, neboť vše je konotováno **a** interpretováno politicky, od volby kariéry až po milostný život. Prožitky jsou tudíž kolektivizovány na způsob zemědělské půdy **a** výsledkem je jakési JZD paměti.“

V roku 2001 vydal Patrik Ouředník vo vydavateľstve Paseka svoju najúspešnejšiu prózu Europeana, s mystifikačným podtitulom Stručné dějiny dvacátého věku. (Názov Europeana je podľa autora množným číslom – ta Europeana, presný slovenský preklad by mal byť Europeány – európske súvislosti, ale kvôli zvukomalebnosti sme sa rozhodli názov nepreklaďať – pozn. R. M.) Europeana je kniha balansujúca na pomedzí beletrie **a** esejistiky, napísaná v naivnom tóne, je akousi bizarnou kronikou vojen, vraždenia, myslenia, vedy, vynálezov **a** myšlienkových prúdov. Leporelo dokumentárnych prvkov, historických dát, úvah, slovných hračiek **a** fikčných epizód týkajúcich sa najvražednejšieho storočia v dejinách ľudstva. Technologicky vychádza **a** nadväzuje na jeho predchádzajúcu prácu Rok čtyřiadvacet. Rozprávač do deja nevstupuje, jeho prítomnosť skôr tušíme. Silný emotívny účinok prózy vychádza z nenápadného stavebného princípu, v ktorom sa prelínajú dve obrazové roviny. Prvá hovorí o otrasných následkoch **a** dôsledkoch svetových vojen **a** revolúcií, o kolaborácii vedy **a** techniky so zlom, o nespútaných hrách s oslobodeným sexom, o mediálnom falšovaní skutočností, o šialenstve spásanosných utópií **a** ďalších preja-

voch dokumentujúcich šialenstvo **a** hystériu ľudstva. Druhá rovina je prehliadkou rôznych intelektuálnych teórií, v ktorých Ouředník objavuje bezradnosť **a** ničnehovoriace prázdno. Ouředníkovka próza je plná humoru, čierneho humoru, irónie, sarkazmu **a** mystifikácií. Kniha Europeana (stručné dejiny dvacátého veku) zvíťazila v ankete Lidových novin o najzaujímavejšiu knihu roku 2001, bola nominovaná na cenu Magnesia Litera 2001 za beletriu. Europeana bola preložená do viac ako dvadsiatich jazykov. Ouředníkov text je pre divadelných dramaturgov obrovskou výzvou. Márne by sme hľadali príbeh, situáciu, sujet, akékoľvek východiská pre dramatický dialóg. Europeana je inšpiráciou, východiskom, návodom ako postupovať, estetickým limitom určujúcim hranice, ponúka pestrofarebnú jazykovú štruktúru plnú humoru, sarkazmu **a** irónie. Konania, situácie **a** fabulácie musia tvorcovia divadelnej inscenácie objavovať sami podľa Ouředníkovho stručného návodu skrytého medzi riadkami Europeany.

V roku 2006 vydal Patrik Ouředník v nakladateľstve Torst knihu Příhodná chvíle, 1855, v ktorej reflektuje jeden výrazný fenomén 19. storočia – zakladanie slobodných osád v Severnej **a** Južnej Amerike Európanmi, túžiacimi po inom spoločenskom kontexte. Stovky utopických pokusov mali jednu spoločnú črtu: odmietali európsky spoločenský pohyb hlásaný komunistami, či socialistami **a** hľadali iné, alternatívne východisko. Prvá časť knihy je spovedou talianskeho anarchistu, ktorý sa pred rokmi pokúsil založiť slobodnú komunitu v Brazílii. Vyjde najavo, že jeho veľkolepý projekt stroskotal, nie je však jasné prečo. V druhej časti preberá úlohu narátora jeden z osadníkov, ktorý popisuje nekonečné spory, nezmyselné hlasovania o slobodnej práci, či voľnej láske. Záverečná časť ponúka štyri rôzne vyústenia príbehu, ktoré vlastne vyústeniami v pravom slova zmysle nie sú. Autor majstrovsky žongluje so stereotypmi **a** konvenciami. Možno teda uvažovať o Ouředníkovom rovnakom, alebo podobnom celi ako v prípade prózy Europeana – o reštitúcii pravdy. Příhodná chvíle, 1855 by v miernej nadsázke mohla niesť podtitul Stručné dějiny storočia devětáctého.

Román Ad Acta, ktorý Ouředník vydal v tom istom roku, charakterizuje autor ako „falošný detektívku **a** naozajstný metafyzický thriller“. Vracia sa do Prahy, hlavného mesta bezmennej zeme. Siahol k detektívnemu románu, ale pod zámienu žánrovou mu ide o niečo iné: o meditáciu o jazyku, ktorý je súčasne jediným prostriedkom k uchopeniu reality i princípom všetkých nedorozumení. Podľa autora doslovu sa Ouředníkovi podarilo uskutočniť starý flaubertovský projekt: napísať román o ničom. Ouředník sám k to-

mu podotýka: „Čo je to nič? Vákuum zaplnený jazykom v zmysle doslovnom i prenesenom. Množte sa a hovorte. Zdanie existencie, ktorú stojíte za to vyjadriť, zdanie príbehu, ktorý stojíte za to napísať, zdanie súvislosti, na ktorú stojíte za to poukázať. Ľudský život vo svojich troch polohách: existujem (viď existencia), spejem odniekiaľ niekam (viď príbeh), dáva to nejaký zmysel (viď súvislosti). Táto knižka by sa mohla tiež volať *Len aby*.“

Patrik Ouředník žije v Paríži, jeho manželkou je spisovateľka, poetka a prekladateľka Olga Špilarová.

Róbert Mankovecký

Rozhovor

Patrik Ouředník veľmi nerád poskytuje médiám rozhovory, v prípade, že ho ambiciózný žurnalista zlomí, preferuje formu rozhovoru korešpondenčného. V rozhovore s Matejom Petruš pre portál literární.cz povedal: „Princíp korešpondenčných rozhovorov uplatňujem dôsledne už pätnásť, či šestnásť rokov v Česku i v zahraničí. Korešpondenčný rozhovor má prinajmenšom jednu výhodu, umožňuje obmedziť plytkosti všetkého druhu. Myslím to obojstranne, u pýtajúceho sa i odpovedajúceho. Chciť po autorovi, aby spontánne rečnil je samo o sebe paradoxné: písanie pramení z pocitu, že veci sa dajú lepšie, presnejšie a jemnejšie vyjadriť písaním. Otázky chcem poznať vopred, aby som vedel, či stojí za to venovať tej záležitosti čas a energiu.“ Časopis Reflex v roku 2002 uverejnil korešpondenčný rozhovor Patrika Ouředníka s Jiřím Rulfem hovoriaci o knihe *Europeana – stručné dejiny dvasiateho storočia*.

Uvádžame jeho skrátenú verziu. Pre presnejšie pochopenie jemných významov úvah Patrika Ouředníka uvádžame rozhovor v originálnom jazyku.

Řada mých známých tvrdila po četbě *European*, že se smála. Já jen párkrát, spíš mě mrazilo.

Dějiny jsou záležitost tragikomická: každý si tudíž přijde na své. Vy zrát na ně nelze, pročež roníme slzy. Smíchu nebo pláče.

Kniha jakoby se snažila podat sice zdánlivě zmatenou, ale objektivní informaci o našem století. Subjekt je zatlačen do pozadí – přesto mám dojem, že je za tím psaním jasný názor.

Já žádný názor nemám – pokud nebudeme brát „názor“ za synonymum „postoje“. Postoj za tím textem jistě je, tomu se nelze dost dobře vyhnout. Ale názory nikoli, kromě onoho vysoce banálního, co jsou to ty lidi za svoloč.

Je pro Vás 20. století projevem krize lidského v určitém časovém úseku, nebo zastáváte názor, že jen kulisy se mění a hlavní hrdina je pořád stejný a nepoučitelný?

Ani jedno, ani druhé, ono to není kontradiktorní. Hrdina je jistě pořád stejný a nepoučitelný, ale současně se jeho stejnost a nepoučitelnost může v té či oné historické době projevovat více či méně intenzivně. Je pravděpodobné, že dvacáté století – s přesahem do druhé půle devatenáctého – je období intenzivněji blbě než období jiná. Což patrně souvisí se specifickým typem zaslepenosti, který je vlastní vědeckému pozitivismu. Plus s tím nezbytným svinstvem v lidské duši, svinstvem sice permanentním, ale které bují o to bujněji, oč je doba těhotnější zářnými zítřky. Ty ovšem nepřišly až s komunismem. Ale proč bych vám to měl vykládat, víte to stejně dobře jako já.

Neměl by stejnou vypovídací hodnotu výběr fakt, který by doložil ohromný rozmach civilizace v tomto století?

Nějaká ta fakta, která zpravidla bývají uváděna jako nezpochybnitelný doklad pokroku, v té knížce jsou. Pokud jste je přehlédli, znamená to nejspíš, že jim sám tak docela nevěříte, respektive v nich nenacházíte tu pravou pokrokovost. Ale jsou tam. Pro mě je například zásadním civilizačním výdobytkem – přidržíme-li se sociální oblasti – mít tři a půl měsíce placených prázdnin spíše než šest dní neplacené dovolené. Ale ten váš obrat, „ohromný rozmach civilizace“, je velmi sporný. To bychom si museli napřed upřesnit, co je to ta civilizace. Byli snad lidé před sto lety nešťastní jenom proto, že žijí kratší dobu než my? Závídíme dnes budoucím generacím, že budou žít ještě o kus déle? Že budou mít levnější telefon a pohodlnější auta? Budete v životě šťastnější proto, že vaše dítě neumřelo na tuberkulózu, ale že ho rozšrotoval nějaký kretén na dálnici? Že ho nepovalila pivovarská kobyla, ale že se přecpalo hovězím v nepravou chvíli? V našem vědomí splývá představa pokroku s vývojem techniky a technologie – v tom jsme zajatci západního vnímání světa. Proti kterému já absolutně nic nemám, naopak, čerpám z něho řadu libých podnětů pro potěchu ducha i těla. Ale proč pokrok, rozmach atd.? Téměř půl století nebyla v Evropě opravdová válka, jistě. Ale znamená to snad konec války? Komunismus zašel na úbytě, sláva Bohu na výsostech. Ale znamená to snad, že jsme pochopili, jak funguje demagogie a totalismus, že budeme s to vyhnout se příštím demagogiím a budoucím formám totalismu?

Vidíte nějakou naději? Jste skeptik?

Skeptik patrně jsem, přinejmenším v tom, co je v něm aporetické: filozofie rozpaků, bezradnosti a nenalezených řešení je mi blízká. „Naděje“ je slovo, které dobře necítím, vlastně mi nerozumím. Pokud jde o představu, že se lidský tvor bude stávat lepším a lepším, až nakonec dosáhne onoho vytouženého „nového člověka“, tomu bytostně nevěřím. Což mi nebrání hlásit se k humanismu a osvícenství – prostě proto, že jsou mi takhle schémata intelektuálně srozumitelnější a tudíž bližší než jiná. Zvolit si či přiklonit se k tomu nebo onomu ideovému schématu umožňuje strukturovat vlastní život, vtisknout mu řád, podřídít se dobrovolně pravidlům, kterým rozumíme. Už tehle pouhý fakt znamená jistou dávku svobody, což samo o sobě není zdaleka marné.

Máte špatné zkušenosti s novináři, nebo s lidmi vůbec?

To je velmi pertinentně položená otázka, to jest ve své formě, s tou čárkou před „nebo“. Říká se tomu tuším freudovský lapsus. To odlišení novinářů od lidí je mi dost blízké. Já je měl vždycky za marta-

ny. Víceméně inteligentní nebo hloupé, víceméně sympatické, leč za marťany. Těch sympatických bylo vlastně dost, těch inteligentních o hodně méně. Vy spadáte samozřejmě do té druhé skupiny, o čemž svědčí i dotyčný lapsus. Co se zkušeností týče, v tom jsou na tom novináři podobně jako lidi: jeden potěší, jiný popudí, další nezanechá ani stopu v blátě.

Jakou roli hraje ve vašem psaní ratio?

Ratio vnímám jako relativně neškodnou věc, jíž se lze oddávat vcelku bez nebezpečí – pokud nebudete chtít o svých racionálních vývodech přesvědčovat jiné za pomoci důkazů fyzikálnějších. V psaní nevím, to se těžko odhaduje. Patrně dost velkou.

Jak cítíte vliv dvou kultur, ve kterých se pohybujete?

Jak je cítím? Intenzivně. Ony jsou si dost nepodobné.

Není hledání národní identity pouhým reliktem nacionalismu 19. století?

Na národní identitu nevěřím, na to je národ přece jen hodně arteficiální záležitost. Aby to dávalo jakýs takýs smysl, museli bychom ono „národní“ nahradit slovem „kulturní“, což je širší a zároveň přesnější, alespoň pro mě. Ale budete-li chtít vyznačit na mapě Evropy kulturní identity, povedete hranice jinudy. Čili v tomhle smyslu vnímám hledání národní identity vskutku jako relikt, respektive ozvuk národotvorné hysterie 19. století.

Co Vám říká slovo romantismus?

Fujtajxl.

Toť vše?

Toť vše.

Cítíte na sobě nějaké vlivy dřívějšího života v komunismu?

Ojoj. Kupříkladu háklivost na soukromí.

Jste zastáncem demokracie?

Demokracie sama o sobě znamená pouze tolik, že občané volí svobodně a bez viditelného nátlaku své politické zástupce. Což je jistě zásadní, ale o ničem dalším to nevyovídá. Demokracie jako nositelka svobodného myšlení je iluze. Stejně iluzi jsme ostatně podléhali i v totalitním Československu – myslím si přece, co chci – a nepochybují o tom, že v Saúdské Arábii si lidé o sobě myslí totéž. Řekněme, že demokracie je první předpoklad k větší otevřenosti vůči světu. Ale právě jen předpoklad. Kromě toho není jasné, co si s tím otevřeným světem máme počít. To, co dělá demokracii sympatičtější než jiné formy společnosti, je bezbolestnost, nikoli vyšší míra smysluplnosti. Nadto nemůžeme dost dobře vyloučit hypotézu, že nejzazší formou demokracie – tedy lidovlády – je právě totalismus. Není myslím nerozumné se domnívat, že většina lidí

tíhne k uniformismu **a** k představě ideální obce jako společnosti, v níž jsou pravidla dána jednou provždy **a** předem ustanovena tak, aby mohla čelit jakékoli situaci. Tedy společnost totálně výkonná, zbavená vši improvizace: na každou otázku existuje odpověď. V tom spočívá i problém agresivity, která dnes charakterizuje proces globalizace – „globální“ **a** „totální“ jsou synonyma. Komunismus zašel na úbytě, v Číně mají mobily, Kubánci pijí coca-colu, důsledkem čehož je liberalismus ideální formou správy obce, Fukuyama dixit. Stojíme na prahu velkolepého dobrodružství, přátelé **a** soudruzi, stačí jen pochopit, jak se věci mají. Tahle tabula rasa, z níž vypučí květy nového ráje, tentokrát už nikoli pouze na pohled, je dnes pro neoliberály velmi příznačná.

Ale ono je to patrně složitější: demokracie je snesitelná právě díky své nedokonalosti. **A** konečně, **a** na tom bych skončil, demokracie na sebe může vzít velmi různé podoby. Kdysi bych byl raději občanem starověkého Říma než Athén, dnes budu raději žít ve Francii než v Anglii nebo Švýcarsku.

Dielo Patrika Ouředníka

Próza

1993	O princí Čekankovi, jak putoval za princeznou, a o všelijakých dobrodružstvích, které se mu při tom přihodila.
1995	Rok čtyřiaadvacet
1995	Pojednání o případném pití vína, totiž velikém & ustavičném, pro potěchu ducha & těla & proti všelikým chorobám oudů zevnitřních i vnitřních
2001	Europeana, Stručné dejiny dvacátého věku
2006	Příhodná chvíle, 1885
2006	Ad Acta

Poézia

1992	Anebo
1996	Neškuli
2003	Básně zčásti v próze
2004	Dům bosého

Dráma

2012	Dnes a pozitíř
------	-----------------------

Esejistika

1997	Hledání ztraceného jazyka
2010	Utopus to byl, kto učinil mě ostrovem
2013	Svobodný prostor jazyka

Lexikografia

1988	Šmírbuch jazyka českého. Slovník nekonvenční češtiny
1994	Aniž jest co nového pod sluncem. Slova, říčení a úsloví biblického původu

Preklady z francúzštiny do češtiny

1978	Boris Vian: Kroniky, texty, povídky
1984	Jacques Breil: Slehla zem
1984	Serge Pey: Prorctví
1985	Raymond Queneau: Stylistická cvičení
1985	Michel Butor: Skladiště
1986	Samuel Beckett: Čekání na Godota
1986	Boris Vian: Vlkodlak
1986	Samuel Beckett: Veršovánky
1988	Marcel Béalu: Živý mrtvý

Eva Gašparová
Daniel Žulčák

Kamila Antalová
Marek Geišberg

1988	Claude Simon: Pozvání
1990	Samuel Becket: Katastrofa
1992	Boris Vian: Rozruch v Aténách
1994	Jacques Vaché: Dopisy z války
1994	Boris Vian: Mravenci
1995	Henri Michaux: Jistý Plume
1995	Francois Rabelais: Pantagruelská pranostyka, nesporná & neklamná & neomylná...
1997	Alfred Jarry: Spekulace
2001	Raymond Queneau: Na ženský je člověk krátkej
2002	Boris Vian: Praktická rukojeť Saint-Germain-des-Prés
2011	Jea-Paul Sartre: Špinavé ruce

Preklady z češtiny do francúzštiny

1990	Vladimír Holan: À tue-silence
1990	Jan Skácel: Paysage avec pendules
1990	Ivan Wernisch: Au jour d' hier
1991	Vladimír Holan: L'Abîme de l'abîme
1997	Miroslav Holub: Programme minimal
2005	Jan Zábrana: Toute une vie

Časopisecky publikoval preklady textov Jana Nerudu, Vladislava Vančuru, Bohumila Hrabala, Ota Pavla, Jiřího Grušu, Petra Kabeša, Olgý Špilarovej a i.

Ján Luterán (*1984, Košice)

Absolvoval divadelnú réžiu u prof. Ľubomíra Vajdičku na VŠMU v Bratislave inscenáciou Bola raz jedna trieda (osobitá divadelná cena prof. Vladimíra Štefka Comedie dell' scholarum), ktorá sa stala súčasťou repertoára Divadla Andreja Bagara v Nitre. Neskôr tam naskúšal divadelnú adaptáciu filmu Larsa von Triera Kto je tu riaditeľ?. Často pracuje v réžijnom tandeme s Marianou Luteránovou, s ktorou dramatisovali **a** inscenovali v Slovenskom komornom divadle v Martine rozprávku Braňa Jobusa Muflón Ancijáš, pre Mestské divadlo Žilina inscenovali **a** do podoby politického kabaretu upravili súčasnú hru autorky Michaely Zakuťanskej Jánošík 00 7 (zvláštna cena poroty na festivale Nová dráma 2013, nominácia na cenu Stana Radiča za objav roka na festivale Kremnické gagy), pre Veľkú scénu Divadla Jonáša Záborského v Prešove napísali **a** zrežiovali rozprávku Popoluška.

Výsledkom ich prvotnej spolupráce bola inscenácia projekt.svadba, ktorá získala hlavnú cenu Grand Prix na festivale Nová dráma 2010. Jeho posledným autorským projektom je inscenácia Causa bonasus o problematike slovensko-maďarských vzťahov, ktorú našťudoval v spolupráci s nezávislým košickým divadlom Na peróne **a** premiéroval v brnenskom Buranteatri.

V najbližšom období bude ako autor **a** režisér súčasťou projektu Desatoro v Slovenskom národnom divadle.

Miro Dacho

Na Divadelnej fakulte VŠMU vyštudoval teóriu a kritiku divadelného umenia, divadelnú réžiu a dramaturgiu. Absolvoval tu i doktorské štúdium.

V súčasnosti je pedagógom Divadelnej fakulty VŠMU, prodekanom pre študijnú činnosť DF. Blokovo prednáša Dejiny slovenského a českého divadla, Dejiny réžie, vedie seminár z Teórie a dejín réžie. Dramaturgicky spolupracoval s divadlom Ludus, s Divadlom a.ha, so Slovenským národným divadlom, s Divadlom Jána Palárika v Trnave, s divadlom Thália Színház v Košiciach, s Divadlom Jonáša Záborského v Prešove, s divadlom Arteatro v Bratislave, s Mestským divadlom v Kladne, s HaDivadlom v Brne a na pôde VŠMU. Účinkoval v niekoľkých inscenáciách – v divadle Ludus, v Štúdiu 12, na DF VŠMU, v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Je autorom divadelných hier For Sale a Paperback aj adaptácií próz (Dva dni v Chujave, Pipi dlhá pančucha, Hájnikova žena). Od roku 2006 sleduje pravidelne aj slovenské ochotnícke divadlo, či ako člen odbornej poroty regionálnych, krajských a celoslovenských prehliadok, lektor vzdelávacích podujatí alebo člen redakcie festivalových denníkov.

Program k inscenácii **Europeana – stručné dejiny dvadsiateho storočia**
zostavil Róbert Mankovecký
foto: Braňo Konečný
fundraising a reklama: Soňa Buckulčíková
layout bulletinu: Ivan Bílý
tlač: P+M Turany
cena: 1€.

Slovenské komorné divadlo Martin
Divadelná 1, 036 80 Martin
Tel.: 043/ 422 40 98 (spojovateľ)
www.divadlomartin.sk

riaditeľ: František Výrostko
umelecký šéf: Róbert Mankovecký
šéf výpravy: Jozef Ciller
Zriaďovateľom Slovenského komorného divadla je Žilinský samosprávny kraj.

Generálny partner

Partner inscenácie

Divadlo bolo podporené
z Nadačného fondu Slovenskej sporiteľne
v Nadácii Pontis

SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA
Bližšie k vám

 nadácia
pontis

Partner inscenácie

Ani
v divadle
vám
telka
neutečie.

7 dní
dozadu
si pozriete
čo chcete.

gaya

dcp
TIMBER

Výhodné balíky internetu a televízie

Partner inscenácie

Originální bublifuk na obří bubliny
doporučuje profesionální bublinář Matěj Kodeš

Spolok slovenských knihovníkov

NOVÝ MARTIN

atraktívna adresa

www.novymartin.sk

SKANSKA

Mercedes-Benz

Neskrotná

Nová trieda CLA

www.mercedesmartin.sk

Kombinovaná spotreba paliva: 6,2 - 4,2l/100 km; Emisie CO₂: 144 - 109 g/km

➤ ZNALECKÉ POSUDKY

z odborov

stavebníctvo, elektrotechnika, strojárstvo, ekonómia a manažment, ekonomika a riadenie podnikov, bytové zariadenia, energetika, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, keramika, koža a kožušnicke výrobky, obuv, textilie, drahé kovy a kamene, klenoty, hodiny, doprava cestná, priemyselné vlastníctvo, strelné zbrane a výbušniny

➤ ENERGETICKÉ AUDITY

objektívne posúdenie nákladov na energie, optimalizácia spotreby a návrhy opatrení

➤ DODÁVKY VODOMEROV

suchobežné, mokrobežné vodomery

Kontakt:

Sládkovičova 10, 036 01 Martin

Tel.: 043/4222 628, FAX: 043/4308 311

e-mail: jhs@jhs.sk, web: www.jhs.sk

Europe & International Uncoated Fine Paper Corrugated Bags & Coatings

Riešenie.

V papieri ukrývame prírodu.

Žijeme v krajine, ktorú si vážime. Krajina nám dáva našu základnú surovinu – drevo – a tiež vodu toľko potrebnú pre život a naše fungovanie. Na oplátku odobierame drevo z dobre obhospodarovávaných lesov a voda za našim podnikom je taká čistá, že v rieka Váh žijú raky a množstvo rýb, ktoré sú indikátormi čistoty vody. Sme súčasťou tejto krajiny, prírody, spoločnosti, sme súčasťou histórie, vývoja a pokroku.

Ako stabilná spoločnosť dbajúca na špičkovú kvalitu svojich výrobkov nuka v ruke s trvalo udržateľným rozvojom vieme, že naša cesta – cesta zodpovedného podnikania – je tá správna. Už 130 rokov.

Mondi SCP, a. s., ostáva v roku 2010 už 130 rokov priemyselnej výroby papiera v Ružomberku.

SOLUTIONS.
FOR YOUR SUCCESS.
www.mondigroup.com

Stahl
cestovní agentúra

už 20 rokov
plníme
Vaše dovolenkové
sny

www.stahl.sk
INFOLINKA +421 43 2388766

[facebook/stahlreisen](https://www.facebook.com/stahlreisen)

Native
School of English

~ Všetko pre vašu angličtinu

www.nativeschool.sk - info@nativeschool.sk
0904 159 951

Reklama v každom dobrom bulletine

www.vimedia.sk

vimedia
REKLAMNÁ
AGENTÚRA

Hlavný mediálny partner

RÁDIO EXPRES

Divadlo podporili

Mediálni partneri

